

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

Wtorek
18 lutego 2025
nr 14 (LXXX)
cena: 19 Kč

WIADOMOŚCI
90-LATKOWIE NIE BĘDĄ
PŁACIĆ SKŁADEK
STR. 2-3

WYWIAD
NASZE POGRANICZE,
NASZA HISTORIA
STR. 4

NAUKA
ZBADALI ZAPACH
STAROŻYTNYCH
MUMII STR. 5

Brakuje opiekunek i pielęgniarek

PROBLEM: Na czeskim rynku pracy brakuje ok. 3 tys. pracowników usług socjalnych zajmujących się bezpośrednią opieką nad pensjonariuszami, przeważnie seniorami. Niedobór widoczny jest także w naszym regionie. Jeszcze trudniej znaleźć pielęgniarke chętną do pracy w domach seniora.

Danuta Chlup

Kiedy kilka lat temu dałam ogłoszenie, że szukam pracownika do opieki nad seniorami, wpłynęło kilkanaście zgłoszeń. Dziś jest ich o połowę mniej. Młodzi w ogóle nie są zainteresowani tą pracą. Opiekunkami są w 70 procentach kobiety powyżej 50. roku życia, niedługo zacznie się niemal zacierać granica wiekowa pomiędzy klientami a opiekunkami. Tymczasem to bardzo ciężka praca fizyczna – zwraca uwagę Lenka Zahradníková, wicedyrektorka Caritasu Czeski Cieszyn odpowiedzialna za placówki opieki nad seniorami. Organizacja prowadzi domy seniora w Gnojniku i Czeskim Cieszynie.

– Praca opiekuna w domu seniora nie cieszy się prestiżem. Tymczasem osób starszych będzie coraz więcej, bez tych pracowników jako społeczeństwo się nie obejdziemy. To może być w przyszłości atrakcyjny zawód. Państwo powinno poświęcić mu więcej uwagi, może należałoby poczynić jakieś zmiany strukturalne w szkolnictwie – dzieli się refleksją dyrektorka Caritasu Czeski Cieszyn Monika Klimek.

Opiekun w domu seniora pomaga m.in. w ubieraniu się, myciu, podawaniu posiłków. W placówkach, gdzie przebywają osoby w cięższym stanie, do jego obowiązków należy też m.in. zmiana pampersów czy też przenoszenie z łóżka na wózek i z powrotem. Opiekunem w domu seniora może zostać każdy, kto skończył przynajmniej szkołę podstawową,

• Zajęcia terapeutyczne w Domu Seniora w Nydku. Fot. Facebook/Domov Nydek

wą, pozwala mu na to zdrowie i nie brakuje mu chęci do pracy. Wymagany jest wprawdzie kurs, lecz pracodawca bywa często gotów przyjąć nawet osobę bez kursu i umożliwić

jej jego skończenie już w trakcie trwania stosunku pracy.

Ciąg dalszy na str. 2

REKLAMA

I WCIĄŻ W ŚWIETNEJ FORMIE –
GRATULUJEMY!
DZIĘKUJEMY ZA MEDIALNE
WSPARCIE, ZWŁASZCZA PRZY
DOLAŃSKIM GRÓMIE, BO Z WAMI
GRZMI JESZCZE GŁOŚNIEJ!

ŻYCZYMY KOLEJNYCH DEKAD
PEŁNYCH ENERGII I WIERNYCH
CZYTELNIKÓW

• MK PZKO Karwina-Frysztat

GL-099

Znajdź nas
na YouTube

Brr, ale zimno

Ta wiadomość lotem błyskawicy obiegła wczoraj rano media społecznościowe w Polsce – w Litworowym Kotle w Tatrach temperatura spadła do -41,13. To najwyższy odczyt w historii pomiarów w Polsce. Czy jednak na pewno zostanie uznany?

Litworowy Kocioł leży w Tatrach Zachodnich, w bezpośrednim sąsiedztwie Czerwonych Wierchów. Latem 2022 roku grupa pasjonatów meteorologii, którzy nazywają się łowcami mrozów, ustawili tam stację badawczą.

• Stacja pomiarowa w Litworowym Kotle w Tatrach powstała z inicjatywy pasjonatów meteorologii. Fot. Mrozowiska.pl

Ciąg dalszy na str. 3

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

• Ciastka domowej roboty sprzedają się lepiej niż ciepłe bułeczki. Przekonał się o tym, odwiedzając w piątek po południu remizę strażacką w Piosku. Członkinie miejscowego koła PZKO oraz mamy miejscowych przedszkolaków i uczniów oferowały tam swoje pokazowe wypieki. Okazją był sobotni Bal Pioszczański w gospodzie „U Turka” w Bukowcu. Na zdjęciu Katka Wocławek z upieczonym ciastem. Więcej piszemy na stronie 9. Fot. BEATA SCHÖNWALD

CYTAT NA DZIŚ

Keir Starmer
premier Wielkiej Brytanii,
w poniedziałkowym wydaniu dziennika „Daily Telegraph”

Ukraina musi zasiąść do stołu w tych negocjacjach, ponieważ cokolwiek innego oznaczałoby zaakceptowanie stanowiska Putina, że Ukraina nie jest prawdziwym narodem

Brakuje opiekunek i pielęgniarek

Dokończenie ze str. 1

Jeszcze bardziej złożona jest sytuacja z pielęgniarkami, które również są w domach seniora niezbędne. Bez nich nie można nawet podopiecznym rozdać lekarstw czy zmierzyć ciśnienia. Tymczasem wykwalifikowane pielęgniarki wolą pracować w służbie zdrowia.

– Pod względem wynagrodzeń nie możemy konkurować z placówkami służby zdrowia – przyznaje Zahradnikowa. – Opiekunki na razie udaje nam się znaleźć, choć z trudem. Pielęgniarki na etat do domu seniora szukamy bez powodzenia już blisko rok. To jest problem nie do rozwiązania. Na razie musimy radzić sobie choćby tak, że pomagają nam pielęgniarce ze szpitali zatrudnione na umowy zlecenie.

Praktycznie to samo mówi Pavel Pezda, dyrektor Usług Socjalnych Miasta Trzyni. Organizacja ta prowadzi domy seniora na Sośnie i w Nydku.

– Nie każda opiekunka radzi sobie z tą pracą, ponieważ wiąże się ona zarówno z obciążeniem fizycznym, jak i psychicznym – zwraca uwagę. – Ale na razie dajemy radę. Natomiast od dłuższego czasu szukamy pielęgniarek oraz fizjoterapeutów. Wykwalifikowane osoby wolą szukać pracy gdzie indziej, w szpitalach czy przychodniach, gdzie zarabiają więcej. Nie każdemu zresztą odpowiada praca z seniorami.

Na jaki zarobek może liczyć opiekunka, a na jaki pielęgniarka w domu seniora?

Organizacje państwowe i samorządowe muszą się kierować ustalonymi odgórnie taryfami. Z ogłoszenia zamieszczonego na stronie internetowej Usług Socjalnych Miasta Trzyni wynika, że opiekunce przysługuje miesięczne wynagrodzenie podstawowe łącznie z ustawowymi dodatkami w wysokości od 27,1 tys. do 37 tys. koron (w zależności od stażu pracy), pielęgniarce od 30 tys. do 55 tys. koron. Chodzi o wynagrodzenia za pracę w pełnym wymiarze godzin.

DZIŚ...

18
lutego 2025

Imieniny obchodzą:
Konstancja, Sylwan
Wschód słońca: 6.42
Zachód słońca: 16.56
Do końca roku: 316 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Plutona
Przysłówie:
„Jak dym w górę szybuje,
zawsze to mróz zwiastuje”

JUTRO...

19
lutego 2025

Imieniny obchodzą:
Konrada, Marceli
Wschód słońca: 6.40
Zachód słońca: 16.58
Do końca roku: 315 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Nauki Polskiej
Przysłówie:
„W świętego Konrada,
zima nie rada”

POJUTRZE...

20
lutego 2025

Imieniny obchodzą:
Leon, Zenobiusz
Wschód słońca: 6.38
Zachód słońca: 17.00
Do końca roku: 314 dni
(Nie)typowe święta:
Międzynarodowy Dzień Pałaców Fajkę
Przysłówie:
„Jeśli luty śnieży, mroźny,
spodziewaj się wczesnej wiosny”

POGODA

wtorek

dzień: -2 do -1°C
noc: -9 do -10°C
wiatr: 1-2 m/s

środa

dzień: 1 do 2°C
noc: -9 do -10°C
wiatr: 1-2 m/s

czwartek

dzień: 4 do 5°C
noc: -9 do -10°C
wiatr: 1-3 m/s

90-latkowie nie będą płacić składek

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Beskid Śląski” wybrało nowe władze. Przez najbliższe trzy lata na czele stowarzyszenia będzie stało 9-osobowe prezydium, które razem z 6 rejonowymi będzie tworzyć 15-osobowy zarząd. Zdecydowało o tym Zebranie Członkowskie, które obradowało w niedzielę w ośrodku kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie.

• Halina Twardzik, Wanda Farnik, Monika Machać i Arnold Sikora śpiewają „hymn” PTTS „Szumi jawor”.
Fot. BEATA SCHÖNWALD

razy w miesiącu wycieczki wtorkowe i spacer, wycieczki dla młodych duchem oraz wycieczka pociągowa w Góry Łużyckie. Piętnaście wspólnych wyjazdów zaplanowali na br. także rowerzyści. Znajdą się wśród nich m.in. kilkudniowa wyprawa do Roztoczańskiego Parku Narodowego i Dziecięcy Rajd Rowerowy.

O imprezach sportowych mówili z kolei wiceprezes ds. sportu Arnold Sikora. Zwrócił m.in. uwagę na niezwykle udane II Polonijne Mistrzostwa Świata w Tenisie Ziennym w Wędrynie z udziałem 70 uczestników z sześciu krajów. W tym roku odbędą się ponownie, w dniach 3-6 kwietnia. Z kolei największym wydarzeniem, a równocześnie największym sukcesem sportowym był udział zaolziańskiej ekipy w Polonijnych Igrzyskach Zimowych w Wiśle, na których zdobyła najwięcej medali.

W czasie dyskusji poruszono wiele ciekawych wątków. Niektóre z nich znalazły się w uchwale końcowej. Ustalono, że poczynając od przy-

dżetu na rok bieżący. Przedstawione zostały sprawozdania finansowe oraz komisji kontrolnej za rok miniony.

W 2024 roku „BS” zorganizował 92 wycieczek, w których wzięło udział ponad 2 tys. uczestników oraz wspólnie z harcerzami zrealizował trzecią edycję zabawy turystycznej „Przez kopce”. W tym roku będzie miała ona swój ciąg dalszy. Prócz tego odbędą się m.in. tygodniowy wyjazd do Szklarskiej Poręby, dwa

Nowy przewoźnik na dekadę

Ruszyły przetargi na przewoźników autobusowych w szesnastu rejonach województwa morawsko-śląskiego na najbliższych dziesięć lat. Wśród pierwszych, gdzie została już podpisana umowa z nowym firmą transportowymi, znalazły się rejon trzyniecki i Jabłonkowski.

Począwszy od grudnia br. usługi transportowe w rejonie Trzynie i Jabłonkowa będzie świadczyć spółka Transdev Slezsko a.s., która zastąpi obecnego przewoźnika Z-Group bus a.s.

Wicehetman morawsko-śląski Radek Podstawka obiecuje w związku z tym większy komfort. – Wszystkie pojazdy będą nowe i poza dwoma minibusami wszystkie pomieszczą aż dwa wózki dziecięce lub wózki dla inwalidów. Każdy po-

dróżny będzie miał w zasięgu ręki gniazdo USB do ładowania telefonu komórkowego oraz przycisk sygnalizujący chęć opuszczenia pojazdu na przystanku na żądanie. Przejście w autobusach będzie monitorowana, a system informacji pasażerskiej będzie bardziej prak-

tyczny i szczegółowy – wyjaśnia samorządowiec.

Spółka Transdev Slezsko a.s. na chwilę obecną zapewnia transport autobusowy w rejonie czeskokoczińskim. Województwo, które również tutaj ogłosiło już przetarg na przewoźnika, wymaga, by zwycięska firma zobowiązała się do świadczenia usług transportowych w zakresie ok. 2,5 mln kilometrów w skali roku z wykorzystaniem zupełnie nowej floty pojazdów z napędem CNG (sprężony gaz ziemny).

(sch)

Powstanie największe akwarium morskie w RC

Oferta ogrodów zoologicznych w Republice Czeskiej rozszerzy się w najbliższym czasie o największe akwarium morskie, które powstanie w ołomuńskim ogrodzie zoologicznym. Znajdą się w nim różne gatunki rekinów. Władze placówki w dużym stopniu liczą m.in. na zwiedzających z Polski, którzy do Ołomuńca coraz chętniej przyjeżdżają.

Budowa ruszy jesienią tego roku. Pawilon będzie nosić nazwę Lodénka. Tak nazywa się bowiem żywa skamielina – mięczak z rodziny głowonogów żyjący na Ziemi już od czasów dinozaurów (jego łacińska nazwa to nautilus pompilius). Znaleźć go można na dużych głębościach w oceanach głównie w pobliżu raf koralowych. Podczas gdy miliony lat temu mięczaki te mierzły nawet ponad 2 metry, obecnie ich muszle są o wiele mniejsze – za ledwie 20-centymetrowe.

Koszt budowy akwarium morskiego to ok. 66 mln koron, z czego część (ok. 28 mln) pokryją środki pozyska-

ne z funduszy europejskich. Akwarium dla rekinów pojmie 350 tys. litrów wody. W nowym pawilonie znajdą się też m.in. sale lekcyjne i większa sala wykładowa. Akwarium stanie w sąsiedztwie restauracji Archa. Kamień węgielny pod budowę zostanie wmurowany w drugiej połowie tego roku, całość ma być gotowa na przełomie lat 2026 i 2027.

Dyrektor ZOO Radomir Habán nie kryje zadowolenia. – Budowa nowego pawilonu z ogromnym akwa-

rium morskim znacznie podniesie atrakcyjność ogrodu i poszerzy jego możliwości edukacyjne. Skorzystają z nich głównie uczniowie i studenci – stwierdził.

Pierwsze akwarium powstało w ołomuńskim ogrodzie zoologicznym już na początku lat 60. ub. wieku. W 1999 roku otwarto pierwsze duże akwarium o objętości 17 tys. litrów wody dla rekinów czarnopłetwych. Kolejne budowano w latach 2003 i 2012.

(jb)

Zakonnice wybudowały dom

• Nowy dom oferuje dwadzieścia mieszkań. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Jabłonkowskie elżbietanki wybudowały dom dla młodych rodzin i seniorów. Znajduje się on w centrum miasta, niedaleko rynku i nosi nazwę „Pokój i dobro”. W czwartek pobłogosławił go biskup diecezji ostrawsko-opawskiej Martin David.

Budowa obiektu przy ul. Plukownika Velebnovského ruszyła w 2022 roku. Jej koszt sięgnął 80 mln koron. Zakonnice zainwestowały w nią fundusze, które otrzymały w ramach restytucji kościelnych, oraz własne środki.

Dom oferuje dwadzieścia mieszkań od jednopokojowych po czteropokojowe. Każde z aneksem

kuchennym. Ułatwią one start młodym rodzinom, a seniorom zapewnią łatwiejsze życie. Jak podkreśliła przełożona klasztoru siostra Imelda Anna Bojkowa, chodzi m.in. o tych seniorów, którym brakuje już zdrowia i sił na to, by troszczyć się o własny dom z ogrodem, a o siebie potrafią jednak zadbać. – Dom ma bardzo praktyczną lokalizację. Lokatorzy mają urzędy i gabinety lekarskie na wyciągnięcie ręki – dodała.

Konwent siostr elżbietanek w Jabłonkowie liczy 28 członkiń. W budynku klasztoru zakonnice prowadzą dom seniora, w którym zapewniają opiekę i wsparcie 69 osobom.

(sch)

Fotel odnaleziony

Mamy dobrą wiadomość dla miłośników odważnych kolorów, designu, przede wszystkim zaś

Wzgórza Zamkowego w Cieszynie. Jak poinformowała policja, odnalazł się skradziony różowy fotel, jak zniknął 6 lutego ze Wzgórza Zamkowego.

Wbrew wcześniejszym przypuszczeniom fotel, który jest już nieodłączną częścią strefy designowej Wzgórza Zamkowego, nie został

skradziony na czeską stronę, ale odnalazł się porzucony w lesie Parchów, na granicy Czeszyna i Hażlach. Na znalezisko natknął się łowczy, który od razu zawiadomił policjantów.

Policja jednak w dalszym ciągu prowadzi śledztwo, analizuje m.in. ślady, które mogą pomóc w ustaleniu sprawcy. Wciąż nie wiadomo bowiem, kto i z jakich powodów zdecydował się na takie... przemalowanie Wzgórza Zamkowego w Cieszynie.

(jb)

Brr, ale zimno

Dokończenie ze str. 1

Uznaliśmy, że te kotły w Tatrach to może być supermrozowisko w skali Polski, a nawet całej Europy. W 2015 roku przez krótki okres podjęliśmy próbę, żeby upewnić się, czy mieliśmy rację i nie myliliśmy się. To rzeczywiście silne mrozowisko, prawdopodobnie najsilniejsze w Polsce, choć nie przez cały rok. Takie mrozowisko, jak Litworowy Kocioł i prawdopodobnie także Mułowy Kocioł mogą konkurować z Glattpal w Alpach w Szwajcarii, gdzie zanotowano temperaturę -52,5 stopni – mówił wówczas „Gazecie Krakowskiej” Arnold Jakubczyk, jeden z badaczy.

Na oficjalnej stronie projektu (mrozowiska.pl) czytamy: „Projekt badań mrozowisk tatrzańskich jest kierowany przez dr. Bartosza Czerneckiego (Zakład Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu) i jest realizowany we współpracy z Kamilem Filipowskim, Arnoldem

Jakubczykiem, Michałem Wróblem i Mateuszem Lubeckim. Dzięki przychylności Tatrzńskiego Parku Narodowego i Ministerstwa Środowiska udało nam się zainstalować dwa punkty pomiarowe w wytypowanych przez nas ekstremalnie zimnych miejscach pretendujących do miana polskiego bieguna zimna. Dzięki poczynionym inwestycjom w ostatnim czasie udało się także zrealizować radiową transmisję pomiarów w trybie on-line”.

– Dotychczasowy rekord zimna z 11 stycznia 1940 wynosił -41 stopni i został ustanowiony w Siedlcach. Zobaczymy, czy po zweryfikowaniu danych Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej ten rekord uzna. Różnica jest minimalna – czytamy na profilu Info Meteo – Warszawa.

Wynik musi zostać zweryfikowany, bo w Kotle Litworowym IMGW nie ma swojej stacji pomiarowej. Najbliższe noce dalej będą bardzo chłodne.

(wot)

Nasze pogranicze, nasza historia

Mamy wiele wspólnego, nie tylko tę słowiańskość w duszach, ale i wiele fajnych historii. To dzieje kontaktów rodzinnych. Dobre poznanie pogranicza pozwala tworzyć fajne rzeczy – przekonuje Daniel Jakubczyk, wójt gminy Gorzyce, regionalista, pasjonat pogranicza polsko-czeskiego, autor licznych publikacji na ten temat.

Łukasz Klimaniec

Poznaliśmy się na noworocznym spływie kajakowym Olzą w Wierzniowicach. Powiedział pan wtedy, że bierze udział w tym wydarzeniu od lat, a Wierzniowice i Lutynia Dolna są panu bliskie, bo interesuje się pan pograniczem, o którym napisał nawet książki...

– Pasja związana z naszym pograniczem zaczęła się jeszcze w latach 90. To były najpierw rozmowy z moją prababcia Anną Mitko z domu Jaźwiec, której brat był funkcjonariuszem przedwojennej policji województwa śląskiego i służył m.in. w komisariacie w Pruchnej, a zginął zamordowany przez Rosjan w 1940 roku. Ta pasja wynikała z opowiadań babci, dziadków, najbliższych osób. A potem przełożyła się na setki rozmów z najstarszymi mieszkańcami, kwerendy archiwalne, które wykonywałem na studiach w czasie wakacji, na dogłębne poszukiwania literatury przedmiotu oraz wydawnictw o charakterze źródłowym dotyczących naszego pogranicza. Zaznajomiłem się z wieloma pozycjami w językach polskim i czeskim. To przełożyło się na artykuły, które najpierw publikowałem w gazecie „U Nas” od roku 1996 do 2014.

Z tej pasji powstała moja pierwsza książka „Skarby historii kultury i sztuki gmin pogranicza Gorzyce i Dolna Lutynia”. Traktuje ona o dwóch sąsiadujących ze sobą gminach przez wiele lat ze sobą współpracujących. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej pojawia się możliwość sięgnięcia po dotacje z transgranicznych programów. Wtedy nie pracowałem jeszcze w urzędzie, ale byłem pasjonatem regionalizmu. Badałem pogranicze, troszczyłem publikowałem. Napisałem wniosek, który otrzymał dofinansowanie i gmina wydała „Skarby historii kultury i sztuki...”. Ta publikacja tak szybko się rozszedła, że do tygodnia zapadła decyzja o dodruku. To było pierwsze wydawnictwo na ten temat. Takie zwarte, całościowe i dwujęzyczne. Później były kolejne o gminach Godów, Gorzyce i Piotrowice oraz Boguminie.

Interesowała pana historia pogranicza?

– Przede wszystkim historia kontaktów i poznanie wspólnych korzeni, bo korzenie mamy bardzo mocno wspólne. Do połowy XVIII wieku byliśmy częścią jednego Śląska, jednego państwa. W efekcie wojen w połowie XVIII wieku, część regionu pozostała po stronie jednego mocarstwa, druga trafiła do innego. My mieliśmy stolicę w Berlinie, a koledzy zza Olzy w Wiedniu. Niemniej jednak mamy wiele wspólnego, nie tylko tę słowiańskość w duszach, ale i wiele fajnych historii. To dzieje kontaktów rodzinnych, wzajemnie zawieranych małżeństw. Obecnie takie dogłębne badania biograficzne prowadzi dr Michael Morys-Twarowski. Weźmy choćby trzytomowe wydawnictwo „Wójtowie na Śląsku Cieszyńskim”.

• Daniel Jakubczyk, miłośnik pogranicza polsko-czeskiego, o którym sporo piszemy w „Głosie”. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

Jak postrzegaliście polską społeczność, kiedy przyjeżdżaliście w latach 90. do Wierzniowic?

– Od zawsze jako bardzo prężną. W tej chwili działają kolejne pokolenia, trzecie czy czwarte, które mogłem obserwować. Pan Mazurek był osobą urodzoną w początkach XX wieku, później były pokolenia Otylii i Józefa Tobołów, a w tej chwili działają ich dzieci czy wnuki, ludzie w wieku Marcela Balcerka, prezesa MK PZKO w Wierzniowicach, który bardzo mocno tam się angażuje. To kapitalna osoba, która wykonuje tę pracę na miarę XXI wieku.

Jak pan widzi ten region z perspektywy wójta?

– Widzę u was rzeczy, które są dla mnie bardzo fajne. Życie wydaje mi się tam prostszym. Przede wszystkim nie ma całej tej otoczki, choćby w tym obyciu urzędowym. U nas jest to wszystko mocno sformalizowane.

U was jest znacznie więcej takiego zwykłego „luzu”. Widać go także w trakcie różnych uroczystości okolicznościowych. Natomiast mam świadomość, że wielu naszych mieszkańców, mieszkańców całego Górnego Śląska, a nawet innych okolic Polski zwiedza Zaolzie. Są rowerzyści...

...których przyciąga Żelazny Szlak Rowerowy.

– To nie tylko Żelazny Szlak Rowerowy. Wspólnie z Aleksandrem Żukowskim, który jest inicjatorem projektu „Ślakami Zielonego Śląska”, napisaliśmy trzecią jego część. To niemal pięćset stron wiedzy. To nie jest króciutki przewodnik, a raczej kompendium wiedzy o miejscowościach naszego pogranicza, ich historii, zabytkach, terenach zielonych, ścieżkach rowerowych

(opisuje m.in. Bogumin, Karwinę, Lutynię Dolną, Stonawę – red.). Jest tak skonstruowany, żeby dotrzeć do tych ludzi, którzy nie wybierają tylko oznakowanych, zorganizowanych szlaków rowerowych czy turystycznych. Wiele osób weekendowo, nie dzielnie, a nawet często w tygodniu, „po szychcie”, jedzie na Zaolzie odłóż i Józefa Tobołów, a w tej chwili działają ich dzieci czy wnuki, ludzie w wieku Marcela Balcerka, prezesa MK PZKO w Wierzniowicach, który bardzo mocno tam się angażuje. To kapitalna osoba, która wykonuje tę pracę na miarę XXI wieku.

Pogranicze to też trudna historia. Należą do niej polenagry, jakie znajdowały się po obu stronach Olzy. Także na terenie waszej gminy?

– Na terenie gminy Gorzyce polenagry istniały w dwóch miejscach – to Polenlager 168 i Polenlager 169. Przebywało w nich kilka tysięcy osób. Niestety, nie mamy żadnej statystyki obozowej. Osadzono tu ludność wysiedlaną z Zaolzia, powiatów żywieckiego, bielskiego, cieszyńskiego, chrzanowskiego, oświęcimskiego i Żagłębia Dąbrowskiego. W ostatnich latach pojawiły się osoby i mnie – w Urzędzie Gminy, ale też prywatnie – osoby, które były więźniami polenagłów lub ich potomkami. Z Osieka k. Oświęcimia przyjechał ponad 90-letni pan, który tu przebywał. Był też przewodniczący Rady Gminy Alwernia ze swoją mamą, która jako kilkuletnie dziecko była w polelagrze, a także pani z okolic Karwiny-Darkowa. Te osoby często mają w sobie coś takiego, że ostatni raz przed śmiercią chciałyby zobaczyć to miejsce. Zabieraliśmy ich więc tam, dokładnie opowiadaliśmy znaną nam historię. Przekazaliśmy także materiały, między innymi różne skany czy wydruki z artykułów, jakie się u nas ukazały. Myślami też w przyszłości o dalszym upamiętnieniu tych wydarzeń. ▲

A co można poznać?

– Powiem o projekcie pielgrzymowania na pograniczu, który realizowała gmina Gorzyce. Obecność sanktuarium jest rzeczą charakterystyczną dla naszego fragmentu pogranicza. Są w Turzy Śląskiej, Pszowie, w czeskim Piśtu i Boguminie. Jeden z projektów zakładał wzajemną wymianę m.in. chórystów. Pojechalismy wtedy do Piśta, gdzie realizowana była ta część projektu. Sam projekt był przygotowywany w związku z obchodami 100-lecia objawień fatimskich, które były mocno celebrowane w Turzy Śląskiej. W związku ze stuleciem objawień jako gmina Gorzyce napisaliśmy wspólny projekt z gminą Piśt. Dobre poznanie pogranicza pozwala tworzyć fajne rzeczy, projekty, które dostają dofinansowanie i które potem z przyjemnością się realizuje.

Naukowcy zbadali zapach starożytnych mumii

Międzynarodowy zespół naukowców przeanalizował zapachy zmumifikowanych ciał znajdujących się w Muzeum Egipskim w Kairze. Wyniki badań dostarczyły nowych informacji na temat starożytnej praktyki balsamacji, a w przyszłości mogą przyczynić się do prezentacji zwiedzającym dziedzictwa poprzez zapachy.

Polska Agencja Prasowa

Dziewięć starożytnych mumii zbadali za pomocą nowoczesnych technik sensorycznych i chemicznych badacze z Polski, Egiptu, Wielkiej Brytanii i Słowenii. O analizach poinformował Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, uczelnia, z którą związany jest jeden z zaangażowanych w projekt naukowców – dr hab. Tomasz Sawoszczuk.

Uniwersytet przekazał, że wśród wykrytych przez zespół aromatów mumii dominowały nuty drzewne, ostrawe i słodkie. Przeanalizowane zapachy opisane zostały jako przyjemne, co wiązano głównie z wykorzystaniem w procesie balsamowania żywic i olejków z drzew iglastych, takich jak sosna, cedr i jałowiec, kadzideł żywicznych, a także wosków.

Naukowcy przeprowadzili również identyfikację poszczególnych związków chemicznych emitowanych przez mumie. Następnie skategoryzowali je na podstawie ich pochodzenia, dzieląc na oryginalne materiały mumifikacyjne, ochronne olejki eteryczne i produkty aktyw-

ności mikroorganizmów. Jak wskazała uczelnia, była to pierwsza tego rodzaju analiza mumii w historii.

Profesor UEK Tomasz Sawoszczuk zaznaczył, że zadaniem badaczy było przeprowadzenie pełnej analizy mikrobiologicznej materiału pobranego nieinwazyjnie z mumii oraz z trumien, żeby ocenić poziom zanieczyszczenia mikrobiologicznego.

– Braliśmy również czynny udział w analizie instrumentalnej i sensorycznej zapachów pobranych z mumii, tak aby można było porównać wyniki uzyskane w obu laboratoriach. Dzięki zbudowanej przez nas kilkadziesiąt lat temu bazy danych mogliśmy wskazać, które ze zbadanych zapachów są produktami aktywności mikroorganizmów – wskazał.

Badania naukowców dostarczyły cennych informacji na temat starożytnej praktyki balsamacji i zabiegów konserwatorskich stosowanych w muzeach egipskich. W przyszłości

• Mumifikacja była ważną praktyką pogrzebową stosowaną w starożytnym Egipcie. Fot. JANUSZ BITTMAR

mogą też umożliwić zwiedzającym poznanie starożytnych rytuałów poprzez zapachy. Badacze planują zrekonstruować zapach zmumifikowanych ciał, z użyciem bezpiecznych substancji.

Mumifikacja była ważną praktyką pogrzebową stosowaną w starożytnym Egipcie. Jego mieszkańcy wierzyli, że zachowanie ciała w dobrym stanie ma kluczowe znaczenie dla życia pośmiertnego. W tym celu przeprowa-

dzali złożony rytuał, w trakcie którego wykorzystywali oleje, woski i balsamy. Badania były prowadzone w ramach międzynarodowego projektu Odotheka, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki. ▲

Temperatura ciała człowieka to mniej niż 36,6 – stara norma jest nieaktualna

Temperatura ludzkiego ciała na przestrzeni wieków obniżyła się i jej prawidłową wartością nie jest już 36,6 st. C, ale 36,4 st. C, a w niektórych populacjach nawet mniej. Lekarze i antropolodzy z Kalifornii zasugerowali, jakie są możliwe przyczyny tej zmiany.

Za prawidłową temperaturę ciała ludzkiego od lat 50. XIX wieku uważano 37 st. C (z czasem skorygowano ją do 36,6 st. C). Wartość tę na podstawie badań 25 tys. pacjentów ustalił niemiecki lekarz Carl Wunderlich. Jednak dwie niezależne analizy – naukowców z Uniwersytetu Kalifornijskiego i Santa Barbara oraz Uniwersytetu Stanforda – sugerują, że w wyniku działania wielu różnych czynników na przestrzeni ostatnich dwóch stuleci temperatura ciała obniżyła się do 36,4 st. C, a w niektórych przypadkach nawet bardziej.

Jako główne przyczyny tej zmiany naukowcy wymieniają ogólny lepszy stan zdrowia populacji ludzkiej, zmniejszenie liczby infekcji i wydłużenie średniej długości życia, u podstaw których stoją z kolei zmiany w aktywności

fizycznej, składzie ciała i środowisku termicznym, w jakim żyjemy, poprawa opieki zdrowotnej, lepszy poziom higieny oraz stosowanie antybiotyków i leków przeciwpalnych.

Jednym z badań grupa dr Julie Parsonnet przeanalizowała ponad 677 tys. odczytów temperatury ciała mieszkańców Palo Alto (Kalifornia, USA) z różnych okresów historycznych, co pozwoliło na zaobserwowanie trendu spadkowego na przestrzeni lat. Naukowcy doszli do wniosku, że w czasie 200 lat średnia temperatura ciała człowieka spadła z ok. 37 st. C do 36,4 st. C. W drugim badaniu zespół prof. Michaela Gruvna przyjrzał się blisko 18 tys. pomiarów temperatury dorosłych członków plemienia Tsimane z Boliwii, zbieranych na przestrzeni 16 lat. Okazało się, że w ciągu dwóch dekad spadła ona o 0,5 st. C.

Według badaczy uzyskane wyniki fizjologii musiało się zmieniać. Jedną z ich głównych hipotez jest to, że w wyniku rozwoju cywilizacyjnego – dzięki poprawie higieny, czystej wodzie, szczepieniom i do-

Papież o sztucznej inteligencji

Z okazji paryskiego szczytu na temat sztucznej inteligencji papież Franciszek zaapelował w liście do prezydenta Francji Emmanuela Macrona o działania na rzecz tego, by AI stała się narzędziem rozwoju i walki z ubóstwem.

W przesłaniu papież przywołał swoje słowa z wystąpienia, jakie wygłosił w czerwcu ubiegłego roku na szczycie przywódców G7 we włoskiej Apulii. Mówił wówczas o potrzebie zagwarantowania znaczącej kontroli człowieka nad procesem wyboru programów sztucznej inteligencji. Podkreślał, że bez takich mechanizmów kontroli AI, choć jest nowym fascynującym narzędziem, może też pokazać swoją bardziej strasliwą twarz, stając się zagrożeniem dla ludzkiej godności.

– Gratuluję podjętych z odwagą i determinacją wysiłków, by rozpocząć proces polityczny, mający na celu ochronę ludzkości przed takim wykorzystaniem sztucznej inteligencji, które ograniczałoby wizję świata do rzeczywistości wyrażonej w liczbach i zamkniętej w ustalonych z góry kategoriach – stwierdził Franciszek. – Wszystkich uczestników szczytu w Paryżu proszę, by nie zapominali, że tylko z serca człowieka pochodzi sens jego istnienia – zaznaczył papież, przywołując słowa Blaise’a Pascala. – Wasze wysiłki są znakomitą przy-

kładem zdrowej polityki, która chce wpisać nowość technologiczną do projektu mającego na celu dobro wspólne, by otworzyć drogi dla różnych szans, jakie nie oznaczają zatrzymania ludzkiej kreatywności i marzeń o postępie, ale chcą wykorzystać tę energię w nowy sposób.

Franciszek wyraził przekonanie, że sztuczna inteligencja może stać się potężnym narzędziem dla naukowców i ekspertów, którzy poszukują innowacyjnych i kreatywnych rozwiązań na rzecz zrównoważonego rozwoju naszej planety. Zaznaczył zarazem, że nie można zapominać, iż funkcjonowanie infrastruktury sztucznej inteligencji wiąże się z bardzo wysokim zużyciem energii. Jak dodał, liczy na to, że w wyniku paryskiego szczytu każdy kraj będzie mógł odnaleźć w AI narzędzie rozwoju i walki z ubóstwem, a także ochronny lokalny kultur i języków. – Tylko w ten sposób narody Ziemi będą mogły przyczynić się do stworzenia danych, które będą wykorzystywane przez sztuczną inteligencję, reprezentując prawdziwą różnorodność i bogactwo charakteryzujące całą ludzkość. (PAP)

W SKRÓCIE

RANKING WTA BEZ ZMIAN. Iga Świątek w najnowszym notowaniu pozostaje wiceliderką światowego rankingu tenisistek, ale jej strata do pierwszej Biaforusinki Aryny Sabalenki wzrosła do 806 punktów. W czołowej „10” nie doszło do żadnych zmian na pozycjach. Za Sabalenką i Świątek wciąż plasuje się Amerykanka Coco Gauff ze stratą 1622 punktów do Polki. Szóste, najwyższe w karierze miejsce zajmuje triumfatorka tegorocznego Australian Open Amerykanka Madison Keys. Magdalena Fręch utrzymała 28. pozycję w świecie, a Magda Linette spadła z 36. na 37. lokatę.

HISTORYCZNY SUKCES KOSZYKARZY WAŁBRZYCHA. Koszykarze beniaminka ekstraklasy Górnika Zamek Książ Wałbrzych zdobyli po raz pierwszy w historii Puchar Polski. W finale turnieju w Sosnowcu pokonali Kinga Szczecin 80:78. – Dzieje się piękna historia – powiedział trener triumfatorów Andrzej Adamek.

PUCHAR POLSKI DLA SIATKAREK RZESZOWA. Siatkarki DevelopResu zdobyły Puchar Polski. W decydującym meczu rozegranego w Elblągu finałowego turnieju rzeszowianki pokonały ŁKS Commercecon Łódź 3:0 (32:30, 25:20, 25:18). Poprzednio ekipa z Podkarpacia triumfowała w tych rozgrywkach w 2022 roku.

HOKEIŚCI GKS TYCHY NAJLEPSI W FAZIE ZASADNICZEJ. Hokeiści GKS Tychy okazali się najlepsi w sezonie zasadniczym ekstrakligi. Podopieczni fińskiego trenera Pekki Tirkkonena wyprzedzili GKS Katowice, obrońców mistrzowskiego tytułu Re-Plast Inie Oświęcim i JKH GKS Jastrzębie.

PODIUM DLA NATALII KROPSKIEJ. Judoczka Natalia Kropska zajęła trzecie miejsce w kategorii 63 kg w zakończonym w Baku turnieju Grand Slam. To jej największy sukces w karierze. Polka w decydującym pojedynku pokonała przez waza-ari Rumunkę Florentinę Ivanescu.

6. GOL BUKSY W PIŁKARSKIM SEZONIE LIGI DUŃSKIEJ. Piłkarz reprezentacji Polski Adam Buksa zdobył bramkę z rzutu karnego dla FC Midtjylland w wygranym 1:0 meczu na własnym stadionie z Lyngby BK w 18. kolejce ligi duńskiej. To jego szósty gol w bieżącym sezonie.

EWA PAJOR NIE OBNIŻA LOTÓW. Ewa Pajor zdobyła bramkę dla Barcelony w wygranym 5:1 u siebie meczu z Madrid CFF w hiszpańskiej ekstraklasie – Liga F. Piłkarka reprezentacji Polski ma łącznie 15 trafień w lidze i wciąż prowadzi w klasyfikacji strzeleckiej.

GRAD MEDALI MŁODYCH STRZELCÓW. Sukcesem zakończył się start Polaków w strzeleckich mistrzostwach Europy w kategorii U-16 oraz U-18 w stolicy Estonii Tallinnie. Biało-czerwoni zdobyli w obu grupach wiekowych 17 medali, w tym trzy złote, osiem srebrnych i sześć brązowych. (jb, PAP)

PIŁKARSKI SERWIS

Za nami zwiariowany mecz w Karwinie, w którym dwukrotnie zgąsło światło na stadionie w Raju, a gospodarze przegrali po dramatycznym przebiegu 2:3 ze Spartą Praga. Sobotni wieczorny pojedynek 22. kolejki Chance Ligi zagrał nawet najgorzej ubranych do minusowych temperatur widzów. To był weekend marzeń również dla drugiej praskiej drużyny – Slavii Praga, która uporała się u siebie z Banikiem Ostrawa 1:0.

Janusz Bittmar

CHANCE LIGA

MFK KARWINA – SPARTA PRAGA 2:3

Do przerwy: 2:2. **Bramki:** 5. Krčík, 10. Samko – 20., 45. i 53. Haraslin. **Karwina:** Neuman – Endl (46. Vallo), Krčík, Camara, Bužek (90. Viničius) – Planka (90. Boháč), Čavos – Singhateh (62. Fleišman), Samko, Šigut – Vecheta (90. Štorman).

Sparta: Vindahl – Vitík, Panák, Sørensen – Suchomel (61. Zelený), Kairinen, Sadílek, Wiesner (90. Uchenna) – Lačí (61. Andersen) – Kuchta (68. Rrahmani), Haraslin (68. Krasniqi).

Karwiniacy zaliczyli kapitalny początek spotkania. Po bramkach Krčíka i Samki prowadzili w 10. minucie 2:0. Zimny kubeł wylany na głowy faworyzowanej Sparty w mroźnej pogodzie zadziałał z dwukrotną mocą. Goście przy stanie 2:0 dla Karwiny ożyli, postavili wszystko na jedną kartę i jeszcze do przerwy wyrównali na 2:2 po dwóch trafieniach Haraslina. Napastnik Sparty dwukrotnie uderzył z tej samej pozycji, identycznie w długi róg bramki strzeżonej przez Neumana. Wcześniej, przy stanie 2:1, sędzia nie uznał gospodarzom bramki. Vecheta w momencie oddania strzału znajdował się bowiem na pozycji spalonej.

Oprócz pięknego futbolu w Raju doszło też do dwóch nieprzyjemnych usterek technicznych. W pierwszej, a także niestety w drugiej połowie na kilkanaście minut zgąsło światło na stadionie, co o dziwo nie wpłynęło niekorzystnie na dramaturgię spotkania. Za każdym razem, kiedy piłkarze ponownie wyszli na murawę, jeszcze mocniej podkręcili tempo.

Katem gospodarzy został Haraslin, który w 53. minucie zapewnił Sparcie trzy punkty, wykorzystując brak zdecydowania karwińskich obrońców. Podopieczni Martina Hyskiego w drugiej połowie nie rezygnowali z aktywnego, odważnego futbolu. W obliczu niekorzystnego rozwoju wydarzeń sztab Karwiny zdecydował się na zmiany, w 62. minucie na boisku pojawił się obrońca Fleišman, do drugiej połowy nie włączył się już Endl, którego dwukrotnie na jego pozycji skarcił właśnie Haraslin.

Sparta konsekwentnie grała swoje, ale w dalszym ciągu popełniała też błędy. Świetną okazję do wyrównania zmarnował zmiennik Viničius, który w dobrej pozycji, po szybkiej wymianie piłki na prawej

● Znakomicie zagrał w meczu ze Spartą obrońca Karwiny, Sahmkou Camara (przy piłce). Fot. mfkkarwina

fłance, oddał niebezpieczny płaski strzał na bramkę strzeżoną przez Vindahla, golkipera Sparty był jednak na posterunku.

– To był piękny futbol, w którym każdy znalazł coś fajnego dla siebie. Szkoda, że nie udało nam się przynieść zwycięstwa, bo szansa była ogromna – stwierdził szkoleniowiec Karwiny Martin Hyský.

Tak, ten spektakl na długo pozostanie w pamięci kibiców obu drużyn, tym bardziej że łącznie z wymuszonymi długimi przerwami z powodu niedziałającego oświetlenia na stadionie trwał dłużej... niż mecz hokeja na lodzie. A niektórzy piłkarze dosłownie wzniesli się na wyżyny. Znakomite spotkanie rozegrał m.in. młody pomocnik Karwiny, Denny Samko, na stoperze świetnie radził sobie Camara, wypożyczony do Karwiny ze Slavii Praga.

SLAVIA PRAGA – OSTRAVA 1:0

Do przerwy: 1:0. **Bramka:** 8. Zima. **Slavia:** Staněk – Chaloupek, Ogbu, Zima – Douděra, Zafeiris (90. Moses), Oscar, Diouf – Schranz (74. Chytil), Chorý, Provod (74. Botos, 90. Lingr).

Ostrawa: Holec – Frydrych, Chaluš, Pojezný – Buchta, Rigo (88. Látal), Boula, Holzer (73. Kubala) –

Kohút, Prekop (73. Owusu), Ewerton (51. Šín).

Niedzielny hit Chance Ligi zakończył się skromnym zwycięstwem faworyzowanej Slavii, która po weekendzie umocniła się na prowadzeniu w tabeli i zarazem wysłała klarowny sygnał w kierunku reszty pierwszoligowej stawki: „nas raczej nie dogonicie!”. Baník, który w tabeli rywalizuje bardziej z plasującą się na trzeciej pozycji Spartą Praga, po przegranej straci do Sparty cztery punkty. Zwycięstwo wystrzelił Slavii obrońca Zima, który najlepiej zorientował się w polu karnym po świetnym rzucie rożnym Provoda i w desancie powietrznym wyprzedził wszystkich broniących pola karnego piłkarzy Banika. Naszym zdaniem zagapił się również golkeeper Ostrawy, Holec, który zamiast wypiastkować wysoką piłkę stał jak zamurowany na linii bramkowej.

– Każdy jest generałem po bitwie. Zawsze się zastanawiasz, czy mogłeś coś zrobić lepiej. Szkoda przegranej, ale Slavia pokazała klasę. Dla mnie każdy mecz w barwach Banika to święto i jestem wdzięczny trenerom za zaufanie – stwierdził Holec po przegranej do Ostrawy z Karwiny. Słowacki bramkarz, który po odejściu Markoviča (do Slavii Praga) został numerem 1 wśród golkeeperów w Oststawie, mimo wszystko zanotował udany mecz w Edenie. W drugiej

połowie wylał m.in. trzy czyste okazyje Slavii.

W innych meczach 22. kolejki: Olomuniec – Pardubice 4:0, Slovácko – Dukla Praga 0:0. Cz. Budziejovice – Jablonec 2:3, Hradec Kr. – Bohemians 2:2, Liberec – Ml. Bolesław 3:1, Teplice – Pilzno 0:2. **Lokaty:** 1. Slavia Praga 59, 2. Pilzno 49, 3. Sparta Praga 46, 4. Ostrawa 42 pkt. **W najbliższej kolejce:** Ostrava – Teplice (sob., 16.00), Jablonec – Karwina (niedz., 15.30).

SPARINGI

OSTRAVA U19 – HAWIERZÓW 2:0

Do przerwy: 2:0. **Bramki:** Glamoš, Ninač. **Hawierzów:** Prokel (46. Palosz) – Večeřa (85. Hofman), Valla, Hapal – Zaremba (46. Zavadil), Kuboš, Zupko, Heler – Wojnar – Kuzmanović, Hottek (80. Matěj).

Hawierzowianie, którzy wciąż nie rezygnują z walki o awans do trzeciej ligi, w zimowej przerwie przeplatają lepsze i gorsze wyniki w meczach sparingowych. Ten z weekendu należy do gorszych, młody zespół Banika miał bowiem być w zasięgu doświadczonej ekipy trenera Lukáša Ďuriški, ale tak nie było. Ďuriško zimą przejął drużynę Hawierzowa po dymisji Tomáša Mrázka. ▲

III POLONIJNE HALOWE MŚ W TENISIE

⊗ **Gdzie:** Hala Vitality w Wędryni
⊗ **Kiedy:** 3-6 kwietnia 2025
⊗ **Organizator:** PTTS „Beskid Śląski”
⊗ **Zgłoszenia:** na stronie www.beskidcup.com do 24 marca

NA TAFLI MALOWANE

Im bliżej końca rundy zasadniczej Tipsport Ekstraligi hokeja na lodzie, tym większe emocje serwują kibicom drużyny. Stalownicy Trzynieć w ostatnich kolejkach łagodzą obyczaje – niedzielny arcyważny pojedynek w Kladnie zamienił się w kolejne trzy punkty dla obrońców tytułu (2:1). Trzyńczanie po czwartym z rzędu zwycięstwie są też coraz bliżej play off.

Janusz Bittmar

TIPSPORT EKSTRALIGA

KLADNO – TRZYNIEC 1:2

Tercje: 0:0, 0:1, 1:1. **Bramki i asysty:** 58. Pietroniro (Tralmaks, Ticháček) – 34. Sikora (Nestrašil, M. Růžicka), 45. M. Růžicka (Sikora, Roman). **Trzynieć:** Mazanec – J. Jeřábek, Adámek, Nedomlel, Kundrátek, Koch, Jank, Jandus – Cienčiala, Sikora, M. Růžicka – Čacho, Vrána, Kurovský – O. Kovařík, Nestrašil, Hudáček – Hrehorčák, Roman, Dravecký – Teplý.

To był mecz dwóch aktorów – Petra Sikory i Martina Růžicki. 19-letni Sikora w 34. minucie po akcji Růžicki zapewnił gościom prowadzenie, a 39-letni Růžicka w 45. minucie w prowadze liczebnej z podania Sikory strzałem z pierwszego krążka podwyższył na 2:0 dla Trzyńca.

Jeśli już podkreślamy wiek hokeistów, którzy zostali bohaterami swoich zespołów, to trzeba też zaznaczyć, że w barwach Kladna zagrał (i to świetnie)... 53-letni Jaromír Jágr. Właśnie Jágr, legenda czeskiego i światowego hokeja, był na placu gry podczas kontaktowej bramki gospodarzy na 1:2 z kija Pietroniro na dwie minuty przed końcem regulaminowego czasu gry, a wcześniej trzykrotnie mocno wystraszył Mazanca w bramce Trzyńca. W dramatycznej końcówce goście odbili wszystkie ofensywne próby Kladna i po 60 minutach zgarnęli komplet punktów.

Tournée Stalowników Trzynieć po obcych lodowiskach jeszcze nie dobiegło końca. Wczoraj po zamknięciu numeru podopieczni trenera Zdeňka Motáka zmierzili się w kolejnym meczu o przysławio-

● Stalownicy (czerwone stroje) wzięli się mocno za odrabianie strat. Runda play off coraz bliżej. Fot. ZENON KISZA

wych sześć punktów z Libercem, a w niedzielę trafią na Pilzno (14.00). Najbliższy domowy występ czeka trzyniecką drużynę dopiero we wtorek 25 lutego w pojedynku z Ołomuncem (17.00). Chyba nie trzeba dodawać, że będzie to kolejny mecz o sześć punktów.

ML. BOLESŁAW – WITKOWICE 1:3

Tercje: 0:1, 1:1, 0:1. **Bramki i asysty:** 40. Lakatoš (Čajka) – 11. Zdráhal (Auvitu, Říčka), 32. Kalus (Košťálek, Yetman), 60. Nellis. **Witkowice:** Hrachovina – Demel, Marcel, Leahy, Košťálek, Auvitu, Mikuš, L. Kovář

– Kalus, Nellis, Yetman – Říčka, Hanzl, Zdráhal – Roberts Bukarts, Barinka, Rihards Bukarts – Eberle, Příbyl, Hauser – Hašek.

Hokeiści Witkowic po wyjazdowym sukcesie w mieście Skody odbili się z ostatniego miejsca w tabeli na przedostatnią pozycję. Sytuacja na dzień ekstrakligi wciąż wygląda jednak dramatycznie nie tylko dla ostrawskiej ekipy, ale również ostatniego Kladna, dwunastego Ołomuńca czy jedenastego Liberca.

Kluczem do sukcesu Witkowic w niedzielnej walce z Mładą Bolesławią była szybka bramka z kija Zdráhala. – Uwierzylimy w siebie, zaczęliśmy grać lepiej – zazna-

czył drugi trener Witkowic, Aleš Krátoška, który wspólnie z Václavem Varádią chcą do końca rundy zasadniczej wyprowadzić zespół jak najdalej od strefy barażowej.

W innych meczach 46. kolejki: Karlowe Wary – Liberec 4:3 (d), Pilzno – Hradec Kr. 3:2 (d), Cz. Budziejovice – Litwinów 5:1, Pardubice – Brno 3:4, Ołomuniec – Sparta Praga 2:3. **Lokaty:** 1. Sparta Praga 94, 2. Pardubice 82, 3. Litwinów 75 pkt. **Wczoraj** (po zamknięciu numeru) Liberec zmierzył się z Trzyńcem. **W najbliższej kolejce:** Witkowice – Cz. Budziejovice (piątek, 17.30), Pilzno – Trzynieć (niedz., 14.00). ▲

RETROSKOP

Zapraszamy do zabawy! Wystarczy rozszyfrować bohatera na zdjęciu, odpowiedź wysłać na adres: bittmar@glos.live i raz na cztery odcinki liczyć na łut szczęścia w postaci vouchera do sieci sklepów Sportissimo.

Ta rubryka powstała w trudnych czasach pandemicznego lockdownu, jako balsam dla duszy nękannej koronawirusowymi statystykami, ale do dziś cieszy się dużą popularnością wśród Was, drogie czytelników. A my dziękujemy za wierność! Prawidłowa odpowiedź na poprzednie pytanie nr 200: Youri Djorkaeff, były znakomity pomocnik piłkarskiej reprezentacji Francji. Kolejna lotnia premia pojawi się wraz z rozstrzygnięciem pytania nr 202.

PYTANIE NR 201

Pozostajemy na boiskach piłkarskich. Z racji mroźnej pogody za oknem w Retroskopie zafundowaliśmy sobie wycieczkę do Norwegii. Z tego kraju pochodzi jeden z najlepszych napastników „Czerwonych Diabłów” z Manchesteru United w historii klubu. Był też pierwszym norweskim piłkarzem, który zawojował poważnie Premier League. (jb)

Fot. ARC

Kubica pozostaje w WEC

Fot. pzn

Robert Kubica z sezonie 2025 będzie nadal startował w wyścigowych mistrzostwach świata World Endurance Championship (WEC) w klasie Hypercar w prywatnym włoskim teamie AF Corse – potwierdzono oficjalnie podczas prezentacji bolidu. AF Corse będzie trzecią ekipą wystawianą przez Ferrari. Dwie to teamy fabryczne, a trzeci zespół AF Corse jest prywatny. Obok Kubicy kierowcami AF Corse będą w tym roku Chińczyk Yifei Ye oraz 24-letni Brytyjczyk Phil Hanson, który zastąpi Rosjanina z izraelskim paszportem Roberta Szwarcmana. Hanson trafił do zespołu Kubicy z Hertz Team Jota, z którym wywalczył drugą lokatę w Pucharze Świata FIA dla zespołów Hypercar.

W sezonie w WEC zaplanowano osiem rund, wyścigi odbędą się w Katarze, Włoszech, Belgii, Francji, Brazylii, Stanach Zjednoczonych, Japonii i Bahrajnie. Pierwsza runda zaplanowana jest 28 lutego w Katarze.

W poprzednim sezonie AF Corse zajęło dziewiąte miejsce w klasyfikacji generalnej. Team Kubicy zanotował jedno zwycięstwo i pięć razy uplasował się w czołowej „10”. W 2024 roku AF Corse jadąc Ferrari 499P zanotował największy sukces w karierze, zwyciężając 1 września w szóstej rundzie na torze w amerykańskim Austin. Po tym zwycięstwie Kubica został trzecim kierowcą wyścigowym na świecie, który triumfował w F1 i WEC. Obok niego taki sukces mają na koncie tylko Hiszpan Fernando Alonso i Australijczyk Mark Webber. (PAP)

Michael Morys-Twarowski

Wśród przedstawicieli rodu Boszczyków znajdują się wójt Bażanowic, działaczka charytatywna urodzona w Trzanowicach i chłopak z Kostkowic, aresztowany w 1912 roku pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Rosjan.

Już w 1667 roku osoba o nazwisku Boszczyk pojawia się między mieszkańcami Końcyc Małych (tych znajdujących się obecnie w powiecie cieszyńskim). Być może dokładna kwerenda ksiąg metrykalnych i gruntowych pozwoli powiązać, chociażby hipotetycznie, Boszczyków z Końcyc Małych z innymi liniami rodu.

A tych było sporo. Przykładowo, urbarz (spis powinności) z 1770 roku wymienia w Bażanowicach Andrzeja Boszczyka, małego chałupnika zamieszkalego pod numerem 2. Między 1876 a 1907 rokiem co najmniej trzykrotnie przełożonym gminy Bażanowice wybierano Jana Boszczyka (1832-1919). Był on również prezbiterym zboru w Cieszyźnie i członkiem zarządu Spółkowej Kasy Oszczędności i Zaliczek w Goleśzowie.

Z informacji prasowych wynika, że Boszczykowie w czasach austriackich mieszkali między innymi w Cieszyźnie, Mostach koło Cieszyna i Trzanowicach Dolnych.

Linia z Trzanowic Dolnych

Protoplastą linii Boszczyków z Trzanowic był Jerzy Boszczyk, który przyszedł na świat w 1784 roku w Kotach. Większość życia spędził w Trzanowicach Dolnych. Stamtąd pochodziła jego żona (Maria z domu Gnida), tam miał grunt zagrodniczy. Jego synem był Michał (ur. 1823), również zagrodnik w Trzanowicach Dolnych. W 1844 roku ożenił się z Marią Buzek. Spośród ich dzieci odnalazłem nieco więcej informacji na temat Jana, Pawła i Marii.

Tak więc Jan Boszczyk (ur. 1852), podobnie jak ojciec i dziadek rolnik w Trzanowicach Dolnych, należał do Towarzystwa Ewangelickiego Oświaty Ludowej. W 1878 roku ożenił się z Marią Ciompa.

Paweł Boszczyk (1854-1937) przez długie lata był nauczycielem w Gumnach. Jego córka Helena udzielała się w amatorskich ruchu teatralnym. 27 sierpnia 1912 roku poślubiła Karola Kübla, drukarza w Cieszyźnie („Poseł Ewangelicki”, 1912, nr 36).

Z kolei Maria Boszczykówna (1856-1905) działała charytatywnie. Jej pierwszym mężem był Franciszek Górniak, właściciel cegielni w Sibicy i aktywny polski działacz narodowy; drugim Jerzy Cienciąła, rolnik w Mistrzowicach, poseł na Sejm Krajowy w Opawie i do Rady Państwa w Wiedniu. Obaj mężowie Marii to wyróżniające się postacie w dziejach naszego regionu.

Jeśli chodzi o Marię, to najlepszym świadectwem jej działalności jest krótka relacja „Gwiazdki Cie-

szyńskiej” (1905, nr 36): „Zmarła odznaczała się szlachetnością charakteru i dobroczynnością i dlatego wielką jest liczba osób oplakujących jej zgon”. Akurat we wspomnieniach pośmiertnych na łamach (nie tylko) dawnej prasy autorzy mają tendencję, by pisać głównie o dobrych rzeczach, ale tutaj ważny jest kontekst. Początek XX wieku to czas silnych napięć między katolickim a ewangelickim skrzydłem polskiego ruchu narodowego na Śląsku Cieszyńskim. Fakt, że (wówczas) katolicka „Gwiazdka Cieszyńska” tak pochlebnie pisała o ewangelicze, jest wymowny.

Maria w ostatnich latach w różnych publikacjach jest błędnie opisywana jako „Górniak-Cienciąłowa”. Ze źródeł wynika, że używała trzech nazwisk: Boszczyk (Boszczykówna) do ślubu w 1876 roku, Górniak (Górniakowa) od 1876 do ponownego zamałżeństwa w 1900 roku, Cienciąła/Cienciąłowa (Cienciąłowa/Cienciąłowa) od 1900 do śmierci w 1905 roku. Należałoby ten błąd sprostować.

Dziecko uznane po 11 latach

Jak to często bywa na Śląsku Cieszyńskim, wśród przedstawicieli rodu Boszczyków byli i ewangelicy, i katolicy. Katolikiem był Józef Boszczyk, syn Jakuba i Barbary z domu Zawadowskiej, rusznikarz w Cieszyźnie. W 1870 roku w wieku 36 lat poślubił 43-letnią Joannę Nowak, córkę komornika ze Stanisławic. Przy okazji legitymowany został ich syn Józef, urodzony w 1859 roku.

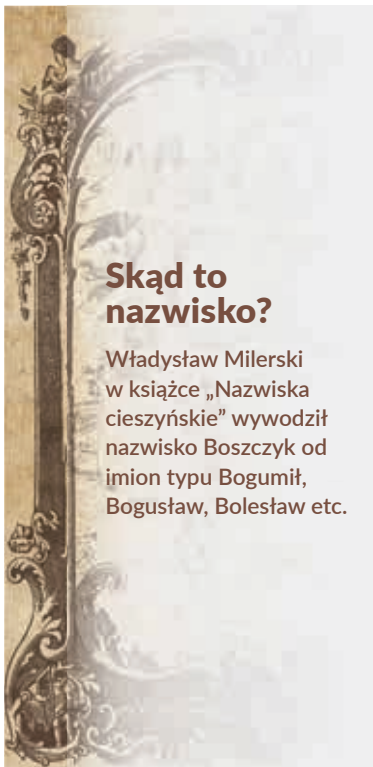
W przypadku nieślubnych dzieci szereg z nich zostało legitymowanych przy okazji ślubu rodziców („legitimatio per subsequens matrimonium”), ale zwykle związek legalizowano niedługo po narodzinach potomka. Uznano 11-letniego syna było czymś wyjątkowym.

Szpieg z Kostkowic

Głośno, nie tylko na Śląsku Cieszyńskim, było w latach 1912-1913 o Pawle Boszczyku. W prasie po- dawano błędnie jego wiek, dopiero materiały ze śledztwa pozwoliły mi odnaleźć jego metrykę chrztu. Urodził się 29 czerwca 1895 roku w Kostkowicach jako syn Jana, chałupnika, i Ewy z domu Parot.

Został aresztowany jesienią 1912 roku w Krakowie. Tak o sprawie pisał „Kurier Lwowski” (8 listopada 1912 roku): „Od paru miesięcy były warty, pełniące w podkrakowskich fortach nocną służbę, ustawicznie niepokojone. Widziano oświetlenie fortów przy pomocy światła magnetyzujących oraz raportowano o kręceniu się podejrzanycy osób pod fortami nocną porą. Wypadki te, które się działy po obu stronach

Boszczykowie

Skąd to nazwisko?

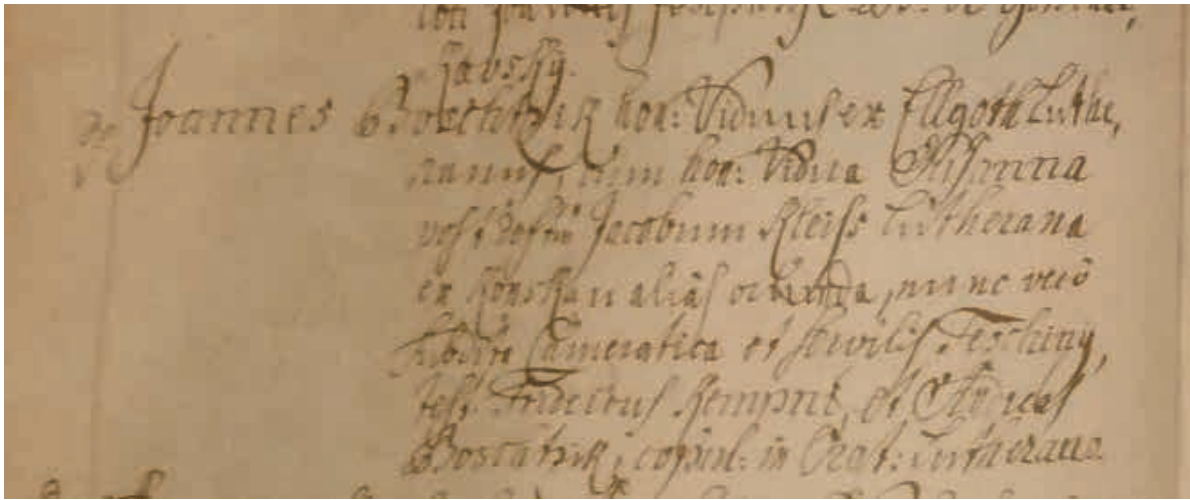
Władysław Milerski w książce „Nazwiska cieszyńskie” wywodził nazwisko Boszczyk od imion typu Bogumił, Bogusław, Bolesław etc.

Skąd ten ród?

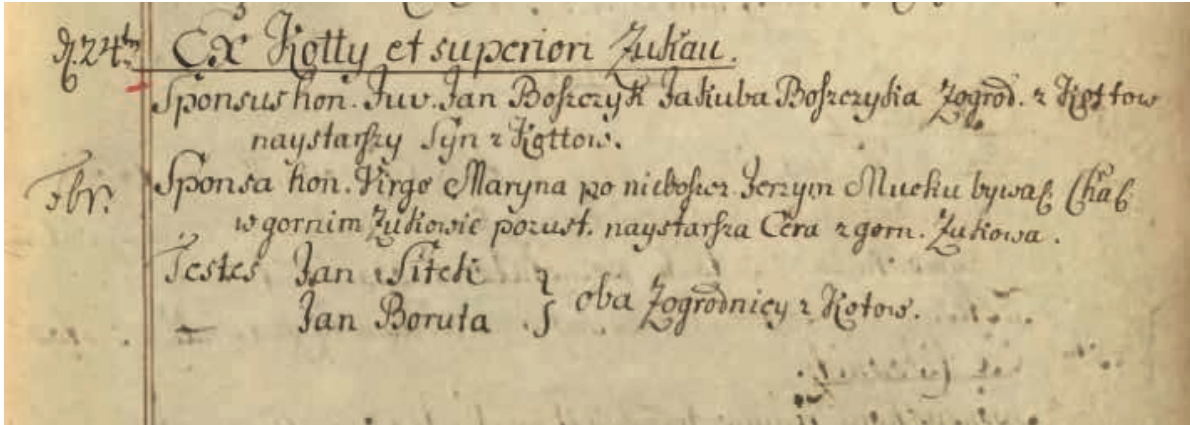
Najstarsza znana literaturze wzmianka o Boszczykach na Śląsku Cieszyńskim pochodzi z 1667 roku. Chodzi o właściciela gruntu w Końcycach Małych, dziś w polskiej części Śląska Cieszyńskiego. Boszczykowie pojawiają się w metrykach parafii w Cierlicku od samego początku, czyli od końca XVII wieku. Z kolei 23 listopada 1687 roku w Cieszyźnie brał ślub Jakub Boszczyk z Zamarsk. Jak widać już w tym czasie był to liczny ród. Na terenie dzisiejszej Polski najwięcej Boszczyków mieszka w... Kielcach i okolicy. W kieleckich metrykach nazwisko pojawia się już u schyłku XVIII wieku. Na pytanie, czy śląscy Boszczykowie są spokrewnieni ze świętokrzyskimi, mogą odpowiedzieć chyba tylko badania genetyczne.

Gdzie doczytać?

- Witold Iwanek, „Słownik artystów na Śląsku Cieszyńskim”, Bytom 1967 (tam informacja o rusznikarzu Józefie Boszczyku)
- Michael Morys-Twarowski, „Wójtowie na Śląsku Cieszyńskim 1864-1918. Studium propozograficzne. Tom 1”, Kraków 2018 (tam o wójcie Janie Boszczyku z Bażanowic).
- Boszczyk – genealogia, <http://przodkowiecieszyna.blogspot.com/2014/10/boszczyk-genealogia.html> (materiały do genealogii rodu).

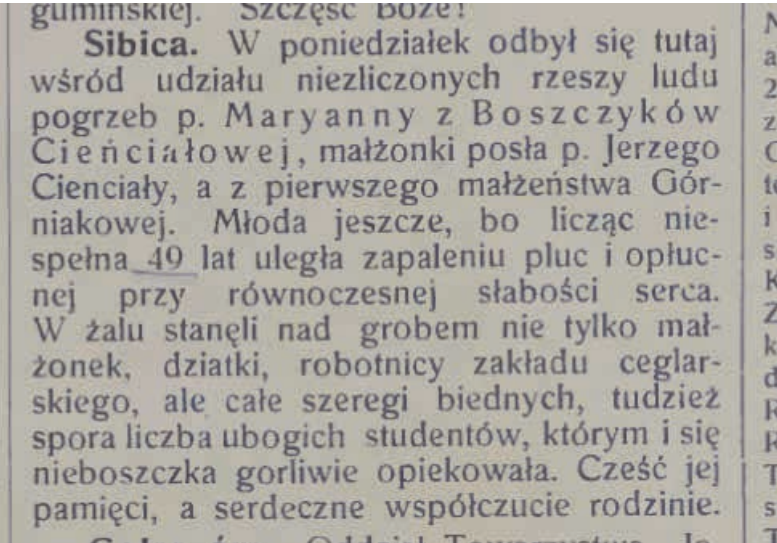
• Metryka ślubu Jana Boszczyka, wdowca z Ligoty (zapewne Ligoty Alodialnej), z 1750 roku. Źródło: Parafia św. Marii Magdaleny w Cieszyźnie, Metryki ślubów, t. 6.

• Metryka ślubu Jana Boszczyka, syna zagrodnika w Kotach, z 1783 roku. Źródło: Biblioteka i Archiwum im. Tschammera w Cieszyźnie, Metryki ślubów, t. 1.

Wisły, niepokoiły w najwyższy sposób warty forteczne. Żandarmeria śledziła dłuższy czas tę sprawę i dopiero przed kilku dniami udało się policji krakowskiej aresztować dwóch ludzi, którzy oświetlali forty i niepokoiili warty. Jeden z nich podał, że nazywa się Herman Prüfer, jest poddany niemieckim, z zawodu jest ślusarzem. Drugi podał, że nazywa się Rudolf Fischer vel Paweł Boszczyk. Są to młodzi ludzie, obaj liczą dopiero po 19 lat”.

W 1913 roku zostali skazani „za zbrodnie” szpiegostwa”: Prüfer na dwa lata, a Boszczyk na rok więzienia. Ten ostatni nie przyznał się do winy; obaj odwołali się od wyroku. W cieszyńskiej prasie nie udało mi się znaleźć informacji na temat jego dalszych losów. ▲

• Notka o pogrzebie Marii Cienciąły („Maryanny Cienciąłowej”) z domu Boszczyk. Źródło: „Przegląd Polityczny” (dodatek do „Rolnika Śląskiego”), 1905, nr 36.

Zdjęcia: ARC

Ciastka balowe, że palce lizać

Przewodnicząca Klubu Kobiet MK PZKO w Piosku Irena Nagy, powiedziała „Głosowi”, że sprzedaż ciastek przed bal- em, który miejscowe koło PZKO organizuje wspólnie z kołem Macierzy Szkolnej w Piosku, to już tradycja.

– Wszystko zależy wyłącznie od inwencji twórczej pań – dodała.

Jedną z nich była Katka Wocławek. Chociaż jej córka uczęszcza obecnie do polskiej podstawówki w Bukowcu, tak samo jak pozostali rodzice, których dzieci opuściły już mury przedszkola w Piosku, dalej działa w miejscowym kole Macierzy Szkolnej.

– Na spodzie jest biszkopt, na nim mus dyniowo-jabłkowy, a na wierzchu twardziec z bitą śmietaną udekorowany kolorowymi ozdoba- mi – zdradziła.

Do wyboru było kilka rodzajów miodowników, ciastka owocowe z brzoskwinia, masą truskawkową czy małe koszyczki udekorowane borówkami, tiramisu, ptysie, tort czekoladowy, ciastko marchewkowe i parę innych. Wszystkie prezento- wały się okazale. Kto nie chciał zo- stawić w remizie całej zawartości portfela, podejmował niełatwe de-

• Ciastka rozchodziły się jak ciepłe bułeczki. Fot. BEATA SCHÖNWALD

czyje, który smakołyk wziąć, a który zostawić.

Irena Michalikowa wybrała ich aż piętnaście. – To są specjalne ciast- ka, robione z miłością, które niko- mu nie mogą zaszkodzić, nawet jeśli dieta lub zdrowie nie pozwalają na to, żeby jeść słodczyce – żartowała. Jak zaznaczyła, nie zje ich sama. Podzielił się ze znajomymi i córką.

Gabriela Szolona korzysta regu- larnie z przedbalowej słodkiej ofer- ty kół PZKO i Macierzy Szkolnej. W tym roku motywacja, żeby zajrzeć po pracy do remizy, była podwójna. –

Kupiłam dziesięć ciastek do kawy. Z okazji Walentynek zrobimy sobie z mężem ciastkowe popołudnie. Wy- brałam różne rodzaje – stwierdziła.

– Jeśli sprzedamy dziś wszyst- kie ciastka, będzie dobrze, bo w czasie balu już mało kto je kupuje. Ludzie wolą bardziej coś na słono – zauważyły dyżurujące w remizie panie. Zwłaszcza że w cenie biletu była również kolacja i do wyboru aż cztery dania – roladki z pierśi z kurczaka i z wieprzowiny z szynką i serem, wieprzowina z kapustą oraz ryba na masle. (sch)

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆT1 SM, niedziela, wiadomości regio- nalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.30.

POLSKIE AUDYJCJE: po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzynieć 105,3 MHz.

RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio. katowice.pl/zaolzie.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Klub Kobiet zapra- sza na spotkanie muzyczne 19. 2. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

▲ MK PZKO zaprasza na Bal Ostatkowy 1 marca od godz. 16.00 do Domu PZKO. W programie: „Niezapominajki”, ZR „Błędowi- ce”, chłopobalet, pokaz tańca to- warzyskiego, DJ Michał Veselý. Miejscówki w cenie 400 koron do nabycia w poniedziałki w godz. 11.00-15.00 i w środy w godz. 11.00-17.00 lub po uzgodnieniu pod nr. tel. 739 911 957.

CZ. CIESZYN – Polska Szkoła Pod- stawowa zaprasza w piątek 21 lute- go od godz. 19.00 na Bal Szkolny w „Strzelnicy”. W programie zespół „Zaolzi”, muzyka Dr. Ong. Bilety do nabycia w sekretariacie szkoły.

▲ MK PZKO Cz. Cieszyń- Centrum zaprasza na zebranie człon-

kowskie, które odbędzie się w nie- dziele 23. 2. o godz. 16.00 w Domu Polskim przy ul. Bożka.

KOSZARZYSKA, MILIKÓW-PA- SIEKI – Macierz Szkolna polskiej szkoły w Koszarzyskach oraz MK PZKO w Milikowie-Pasiekach zapraszają na Bal Ostatkowy do Domu PZKO w Pasiekach w sobotę 1 marca godz. 19.00. W programie wystąpią tancerze zespołu „Trza- nowice”. Muzyka DJ Roman Mły- nek. Miejscówki w cenie 300 koron (bilet + kolacja) można zamawiać pod nr. tel. 733 519 193 i 739 982 430 do czwartku 27 lutego. Loteria i kuchnia domowa zapewnione.

PTTS „BŚ” – 22 lutego zaprasza na zimową wycieczkę z Frydlantu przez Ondřejník i Skałkę do Kun- czyc – 10,5 km. Dojazd pociągami: z Cz. Cieszyna o 8.12 do Frydku (8.50), z Frydku o 9.01 do Frydlan- tu (9.14); z Hawierzowa o 8.14 do Ostrawy-Kunczyc (8.25), z Ostra- wy-Kunczyc o 8.36 do Frydlantu (9.14). Zabierzcie raczki (nesmeky). Prowadzi Wiesław Jasinski, tel. 737 318 650.

STONAWA – Dzieci ze szkoły i przedszkola, grono pedagogiczne, Macierz Szkolna oraz MK PZKO za- praszą na Balik, który odbędzie się w sobotę 22 lutego o godz. 14.30 w sali Domu PZKO.

OFERTY

KUPIE jakiegolwiek instrumenty mu- zyczne i antyki. Tel. 608 374 432. GŁ-092

INFORMATOR

ŻYCZENIA

Jutro obchodzi swój zany jubileusz życiowy – 70. uro- dziny

pan BOLESŁAW BULAWA

Z tej okazji życzę Ci, kochany Tatusiu, zdrowia na kolejne dekady, szczęścia, które pojawia się niespodziewanie, miłości, która daje Ci siłę, a przede wszystkim humoru, który pozwoli Ci z uśmiechem patrzeć na świat. GŁ-071

WSPOMNIENIA

Można odejść na zawsze, by stale być blisko.

Ks. Jan Twardowski

Dnia 19 lutego minie 25. rocznica śmierci naszego Uko- chanego Ojca, Dziadka i Pradziadka

śp. JÓZEFA CZUDKA
z Gródku

Prosimy bliskich i znajomych o chwilę wspomnień. Najbliższa rodzina. GŁ-064

Dnia 19 lutego 2025 minie 12. rocznica, kiedy od nas odszedł nasz Kochany Ojciec, Teść, Dziadek i Pradziadek

śp. JAN MRÓZEK
z Milikowa

O chwilę wspomnień proszą najbliżsi. GŁ-080

NEKROLOGI

Najpiękniejsza miłość na świecie gaśnie, gdy serce Ojca gaśnie.

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 15 lutego zmarł w wieku 87 lat nasz Ukochany Ojciec, Teść, Dziadek, Szwagier i Wujek

śp. STANISŁAW BURY

z Kocobędza, wcześniej mieszkający w Łąkach

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 21 lutego 2025 o godz. 13.00 z kościoła katolickiego Najświętszego Serca Pana Jezusa w Czeskim Cieszyźnie, skąd udamy się na cmentarz w Kocobędzu.

W smutku pogrążona rodzina. GŁ-101

Dotknięci bolesną stratą

śp. BOGDANA BARONA

zamieszkalego w Czeskim Cieszyźnie-Mostach

składamy najszczerze kondolencje żonie Janińce, synkom Viktorowi i Nicolaskowi oraz całej rodzinie Zmarłego.

Sąsiedzi Alfred i Zofia Kubienowie. GŁ-100

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

PROGRAM TV

WTOREK 18 LUTEGO

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska

8.00 Noce i dnie. Wieczne zmartwienia (s.)

Pozornie szczęśliwą rodzinną ciągłą nurtują jakieś zmartwienia i kłopoty. Barbarę dręczą zwłaszcza sprawa wychowania dzieci. Nauczycielki zatrudniane w domu Niechciów zmieniają się często z różnych powodów. Powrót do miasta to stałe, od lat niespełnione marzenie Barbary. Rozgoryczona i wiecznie zmęczona, odsuwa Bogumiła od siebie.

8.55 Ranczo 4 (s.) **9.55** Komisarz Alex 6 (s.) **10.50** Ojciec Mateusz 16 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jedyńce. Portugalia - wybrzeże bocianów **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacja 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie. Horoskop (s.) **20.55** Matki. Pieśń na czas wojny **21.05** Taniec z rosyjskim niedźwiedziem **22.10** Zaćma (film biograficzny).

TVP 2 **6.25** Duchowym szlakiem **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Jedzenie ma znaczenie **11.50** Lena na Kaukazie. Armenia **12.30** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.00** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiała (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.30** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.30** Legenda Herkulesa (film USA).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Żyrardów - Cafe Filiżanka **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Czeladź - Dobre Jadło **13.25** Ukryta prawda **16.35** Detektyw (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Gala Bestsellery Empiku 2024 **22.25** Kuba Wojewódzki (talk-show) **23.30** Jack Reacher. Nigdy nie wracaj (film sensacyjny).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy **9.30** Policjantki i Policjanci (s.) **11.30** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 (s.) **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.40** Uroczysko (s.) **20.10** Farma (reality show) **21.10** Baby Driver (film sensacyjny) **23.35** Ghost Rider (thriller).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Próba (film) **10.25** Martha i Tena - Dál od słońca **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Sama w domu **14.00** Buleczki z rana **14.30** Zamek błyskawiczny (film) **14.55** Teściowa (film) **15.55** Magnum (s.) **16.45** Podróż po kambodżańskim Sihanoukville **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Sprawę prowadzi Imma Tataranni (s.) **21.00** Oferta (s.) **21.55** Hydraulik z Tuchlovic (film) **23.20** Kruk (s.) **0.15** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowna planeta **9.20** Tajemnice brytyjskich pałaców królewskich **10.05** Prawdziwa historia D'Artagnana **11.00** Krzywa wieża w Pizie **12.00** Miejsca pielgrzymek **12.50** Mistrzowie medycyny **13.20** Doskonali mordercy **14.15** Mistrzowie szyfrów **15.05** Połana **15.35** Dzika i wolna Kolumbia

16.30 Achnaton: tajemnice zapomnianego faraona

We wrześniu 2020 r. w Luksorze w Egipcie odkryto 3400-letnie miasto królewskie, co wielu naukowców uważa za najważniejsze odkrycie Egiptu od czasu odkrycia grobowca Tutanchamona. To niezwykle miejsce pomaga zrozumieć kluczowy okres w historii Egiptu. Ostatnie lata szlacheckiej XVIII dynastii, okres złotego wieku Amenhotepa III. Jednak badania archeologiczne miasta dają wgląd w znacznie bardziej burzliwe dzieje po epokę panowania Achnatona i Nefertiti, pary królewskiej skazanej na zapomnienie za swoje rewolucyjne czyny.

17.20 Wspaniałe amerykańskie miasta **18.15** Wielka Brytania z lotu ptaka **19.00** Na biegówkach po Czechach **19.15** Magazyn chrześcijański **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Królewską pajęczyna **20.50** Urodzona dla Afryki **22.00** Lotnicze katastrofy **22.45** Powstanie i upadek nazistów **23.35** Głód prawdy **0.30** Europa dziś.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.50** Ulica (s.) **9.50** Spece (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pewna rodzina (s.) **21.45** Comeback (s.) **22.55** Potwój stronie **23.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.00** M.A.S.H. (s.) **9.15** Gliniarz (s.) **10.30** Zoo Nowe początki (s.) **11.30** Agenci NCIS (s.) **13.25** Policja w akcji **14.25** Incognito **15.35** Tak jest, szefie! **16.45** Nakryto do stołu! **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Koledzy (s.) **21.40** 7 przypadków Honzy Dédka **23.55** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

ŚRODA 19 LUTEGO

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Odzyskane życie **8.00** Noce i dnie. Uśmiechy losu **9.00** Ranczo 4 (s.) **9.55** Komisarz Alex 6 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 16 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedyńce. Zwierzęta w ruchu **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacja 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Królowie (s.) **20.55** Piłka nożna. Liga Mistrzów UEFA. PSV Eindhoven - Juventus FC **23.05** Prawo Bronxu (dramat USA)

TVP 2

6.10 Mozaika żydowska **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Rodzina na Święta.

11.50 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka

To program mający na celu popularyzację języka polskiego poprzez przystępne i ciekawe rozmowy na temat poprawności językowej oraz frazeologii. W roli głównej zobaczmy dr Katarzynę Kasie, która w dialogu z profesorem Jerzym Bralczykiem, wybitnym językoznawcą i autorytetem w dziedzinie języka polskiego, porusza różnorodne tematy związane z mową codzienną, idiomami, nowomową czy w końcu językiem debaty publicznej. W programie będzie można znaleźć zarówno elementy edukacyjne, jak i rozrywkowe...

12.30 Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiała (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.35** Przepis dnia (mag.) **20.50** Na dobre i na złe (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **23.00** Nasi ulubieńcy (komediodramat).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Piekary Śląskie **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Wrocław **12.20** Kuchenne rewolucje. Sokołów **13.25** Ukryta prawda **16.35** Detektywi (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Doradca smaku (mag.) **20.10** Na Wspólnej (s.) **20.50** Mistrzowie pojedynki. Eternal Glory (reality show) **21.55** Miasto złodziei (dramat USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** Policjantki i Policjanci (s.) **11.30** Gliniarze. Plotki (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.40** Uroczysko (s.) **20.10** Farma (reality show) **21.10** Poznaj moich rodziców (komedia USA) **23.50** Baby Driver (film sensacyjny).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Piosenki z ekranu **10.10** Co umiały nasze babcie **10.40** Sprawę prowadzi Imma Tataranni (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, pogoda, sport **12.30** Sama w domu **14.05** Kot to nie pies **14.35** Przygody kryminalistyki (s.)

15.25 Zawodowcy (film)

Aktor drugoplanowy Vaněk (M.Středa) przygotowuje się obecnie do roli ducha ojca Hamleta, a w domu zмага się z pękniętą rurą wodociagową. Przyjeżdża hydraulik (F. Husák), a aktor wskazuje do telewizora na próbę. Wiele przed nim – musi sprawdzić ducha Hamleta i muchę z bajki Złotowłosa. To tylko na początek...

16.00 Magnum (s.) **16.45** Podróż po Bogocie **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.15** Serce (s.) **21.10** 13. komnata Veroniki Albrechtowej **21.35** Karetka II (s.) **22.35** Żandarm w Nowym Jorku (film) **0.15** Kruk (s.) **1.10** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Wyspa Mauritius **9.25** Królewska pajęczyna **10.10** Tajemnice Wielkich Jezior **11.00** Przegląd nauki i techniki **11.30** Tajemnice II wojny światowej **12.25** Cuda techniki **14.10** Pediatria opieka paliatywna **14.35** Wyspy Adriatyckie z lotu ptaka **15.40** Wiadomości z Vaclava Bělohorského **15.55** Klucz **16.20** Urodzona dla Afryki **17.25** Historia budowli **17.35** Mistrzowie szyfrów **18.25** Przygody nauki i techniki **18.55** Bogowie i mity starej Europy **19.15** Babel **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Stanley Tucci i wszystkie smaki Włoch **20.50** Kraina Dana Barty **21.15** Mistrzowie medycyny **21.45** Cuda techniki **22.35** Babilon Berlin (s.) **23.30** Holocaust: nieukarani mordercy.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Pewna rodzina (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Zamienimy się żonami (reality show) **21.45** Survivor Czechy i Słowacja (reality show) **23.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **6.55** M.A.S.H. (s.) **9.10** Koledzy (s.) **10.30** Zoo Nowe początki (s.) **11.30** Agenci NCIS (s.) **13.25** Policja w akcji **14.25** Incognito **15.35** Tak jest, szefie! **16.45** Nakryto do stołu! **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Podpowierzchnią (s.) **21.40** Show Jana Krausa **23.40** Tak jest, szefie! **0.40** Policja w akcji.

CZWARTEK 20 LUTEGO

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Dobre historie. Arka w Bydgoszczy **8.00** Noce i dnie. Miłość (s.) **8.55** Ranczo 4 (s.) **9.55** Komisarz Alex 6 (s.) **10.50** Ojciec Mateusz 16 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jedyńce. Pszczoly - niewidzialny mechanizm **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacja 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie (s.) **20.55** Matki. Pieśń na czas wojny **21.05** Ojciec Mateusz (s.) **22.05** Sprawa dla reportera **23.05** 35 dni w Czarnobylu.

TVP 2

6.20 Operacja zdrowie. Rehabilitacja (mag.) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Wspólny dom (mag.) **11.50** Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielmem-Bulecką **2 12.30** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiała (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.50** Tak to leciało! (teleturniej) **21.50** Kruk 2. Czorny Woron nie śpi (s.) **22.50** Informacje kulturalne **23.10** Kula w łeb (film kryminalny).

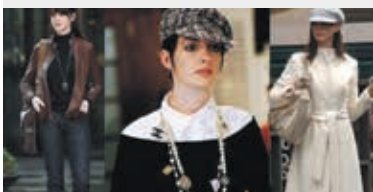
TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Sokołów - Kuźnia Smaków **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Opole **13.25** Ukryta prawda **16.35** Detektywi (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Doradca smaku (mag.) **20.10** Na Wspólnej (s.) **20.50** Kuchenne rewolucje. Bobowa - Paleta Smaków **21.55** Strasky i Hutch (komedia USA) **23.55** Bridget Jones 3 (komedia romantyczna).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** Policjantki i Policjanci (s.) **11.30** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.40** Uroczysko (s.) **20.10** Farma (reality show)

21.10 Diabeł ubiera się u Prady (komediodramat USA)

Film opowiada historię dziewczyny zagubionej w świecie nowojorskiej mody. Andrea jest świeżo po studiach dziennikarskich i pragnie jak najszybciej otrzymać pracę. Nieoczekiwanie zdobywa posadę asystentki u Mirandy Priestly, wpływowej redaktorki naczelnej miesięcznika „Runway”, jednego z najbardziej prestiżowych pism zajmujących się modą. Na początku Andrea ma problemy z zaaklimatyzowaniem się, a na dodatek jest wyśmiewana między innymi z powodu braku modnych ubrań...

23.30 To skomplikowane (komedia USA).

PROGRAM TV

CO W TEATRZE

SCENA CZESKA – KARWINA: Máj (19, godz. 10.00, 19.00; 20, godz. 9.00).

CO W KINACH

JABŁONKÓW: Rok święty (18, godz. 17.30).

CZ. CIESZYN – Central: Emmanuelle (18, godz. 17.30); Katak. Podwodna przygoda (19, godz. 16.30); Wyjmećny stav (20, godz. 10.00); Dogman (20, godz. 16.30); Rebellious (20, godz. 18.30).

HAWIERZÓW – Centrum: Jeżek Sonic – szybki jak błyskawica (18, 19, godz. 17.00); Niech, to diabli (18, godz. 18.00); Na plech (18, 19, godz. 19.30); Léto s Evženem (19, godz. 9.30); Red Island (19, godz. 18.00); Rebellious (20, godz. 17.00); Prawdziwy ból (20, godz. 18.00); Małpa (20, godz. 19.30).

KARWINA – Centrum: Opowieści Hoffmanna (18, godz. 17.00); Renifer Niko i zaginione sanie Mikołaja (19, godz. 17.30); Na plech (19, godz. 20.00); Léto s Evženem (20, godz. 15.30); Kapitan Ameryka. Nowy wspaniały świat (20, godz. 17.30); Małpa (20, godz. 20.00).

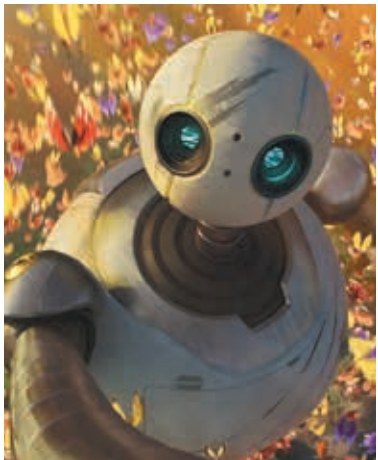
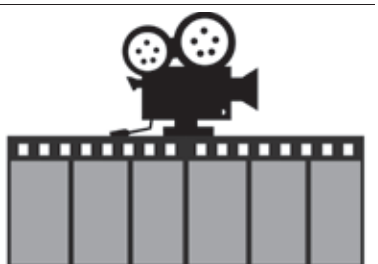
KARWINA – Ex: Emilia Perez (20, godz. 18.00).

CIESZYN – Piast: Dziki robot (18, godz. 10.00, 18-19, godz. 15.15); Bridget Jones. Szalając za facetem (18, 19, godz. 17.15, 19.45; 20, godz. 15.00, 17.30); Kosmiczna wiadomość (18, godz. 12.00); Fantastyczny Angelo (19, 20, godz. 10.00).

CO W STREAM-IE

Śnieżna dziewczyna

Hiszpański serial kryminalny oparty na powieści Javiera Castillo. Akcja rozpoczyna się w Maladze w 2010 roku, gdy podczas bożonarodzeniowej parady ginie pięcioletnia Amaya Martín. Jej rodzice, Ana i Álvaro, są zrozpaczeni, a policja nie ma żadnych tropów. Do sprawy angażuje się młoda dziennikarka Miren, która sama zмага się z traumą z przeszłości. Wraz ze swoim mentorem, redaktorem Eduardo, zaczyna prywatne śledztwo. Po latach milczenia rodzina Amayi otrzymuje kasętę VHS z nagraniem

Historia robota Rozzum, w skrócie „Roz” – który rozbija się na niezamieszkaną wyspie i musi się przystosować do surowego otoczenia. Stopniowo uczy się, jak przetrwać, buduje relacje ze zwierzętami, a nawet zostaje przybrany rodzicem osieroczonego pisklęcia.

dziewczynki, co daje nadzieję na jej odnalezienie. Miren odkrywa mroczne sekrety związane z zaginięciem, które prowadzą ją do szokującej prawdy. Serial trzyma w napięciu, łącząc elementy thrillera i dramatu. Opoowiada o obsesji, poszukiwaniu prawdy oraz wpływie przeszłości na teraźniejszość.

Gdzie oglądać: Netflix

Polskie akcenty

„Konklawe” Edwarda Bergera otrzymało w niedzielę wieczorem cztery nagrody BAFTA, w tym za najlepszy film. Tyle samo nagród zdobył „The Brutalist” Brady’ego Corbeta. Dwie nagrody przypadły twórcom kręconego w Polsce „Prawdziwego bólu” Jessego Eisenberga.

● Jesse Eisenberg (z lewej) i Kieran Culkin na planie filmu „Prawdziwy ból”. Krasnystaw, czerwiec 2023 r

POSTSCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

1234

1

2

3

4

1

2

3

4

1

2

3

4

1. bardzo duży kamień, skała

2. but do jazdy na lodzie

3. tytuł książki Re-dlińskiego lub antonim dymisji

4. czeskie znowu.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ZASE

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

1234

1

2

3

4

1

2

3

4

1

2

3

4

1. codziennie zmienia-na na stemplu pocztowym

2. jedna ze stron me-dalu lub monety

3. odciski łap wilka, zająca na śniegu lub piasku

4. polska nazwa Assisi, miasta w środkowych Wło-szech, w regionie Umbria.

LOGOGRYF

Rozwiązaniem jest nazwa miasta w południowej Polsce, w województwie śląskim, w powiecie raciborskim. Leży ono nad potokiem Biała Woda...

1. szereg stopni wodnych
2. duży statek żaglowy pochodzenia portugalskiego
3. między ciałem a sukmaną
4. kromka pieczywa z masłem, serem lub wędliną
5. chronologiczny zapis ważniejszych wydarzeń z życia państwa, instytucji, organizacji
6. przestarzałe o kwoce
7. klub piłkarski z Kołobrzegu lub symbol marynarki
8. awans za awansem w pracy zawodowej lub „... Nikodema Dyżmy”
9. opowiadanie lub bajka ludowa
10. niewielka kawiarenka, tam wypijesz małą czarną.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
A	A	A	A	A	A	A	A	A	A

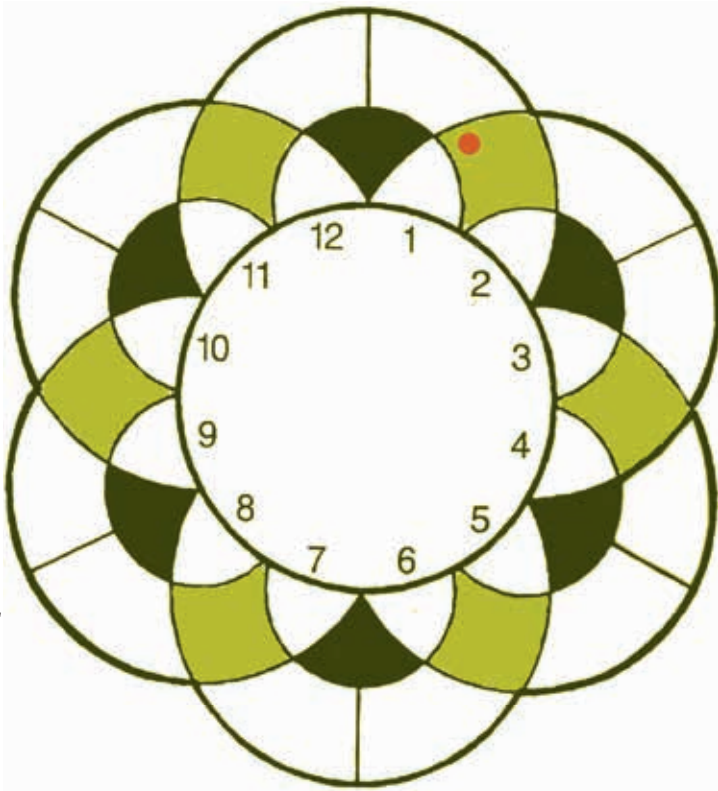
Wyrazy trudne lub mniej znane: KARRAKA, KLECHDA

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest nazwa wsi w Polsce, położonej w województwie mazowieckim, w powiecie siedleckim, w gminie Siedlce. Leży około 5 km na północny wschód od centrum Siedlec...

- 1.-4. urzędowo o Agenoreczku
- 3.-6. ciągliwy metal, składnik wielu stopów, Co w tablicy Mendelejewa
- 5.-8. pikulina lub zdrobnienie od fletu
- 7.-10. dopingują graczy swojej drużyny
- 9.-12. ósma część dużej beczki
- 11.-2. Leonid, odbył samotny rejs dookoła świata na jachcie Opty.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ACHTEL

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 28 lutego 2025 r. Nagrodę z 4 lutego otrzyma Krystyna Souček z Suchej Średniej.. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie kwadratu magicznego z 4 lutego: KRAKÓW
Rozwiązanie minikwadratu magicznego I z 4 lutego: OAZA, ADAM, ZANE, AMEN
Rozwiązanie minikwadratu magicznego II z 4 lutego: SMOK, MAMA, OMAR, KARP
Rozwiązanie logogryfu łukowatego z 4 lutego: MALNIA

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS